

NR.7 1968

TÄHEKE

Kingitud

Toivo kuulis isalt, et 21. juulil on sünnimaa sünnipäev. „Isa,“ ütles Toivo, „kui sinul oli sünnipäev, siis kinkisin ma sulle kartongist järjehoidja, mäletad?“

„Mäletan,“ vastas isa.

„Ja emale kinkisin paberist punutud korvi, ja vanaemale enda joonistatud pildi.“

„Nii see oli,“ ütles isa.

„Aga, isa, kuidas saab kodumaale sünnipäevaks midagi kinkida?“ küsis nüüd Toivo.

Isa mõtles natuke ja vastas:

„Noh, kas või niimoodi, et õpid hoolsasti ja oled korralik ja viisakas ja . . .“

„Ah, see pole see!“ hüüdis Toivo. „Mina tahaksin midagi niisugust kinkida, et kodumaa näeks ja teaks.“

„Hea küll,“ ütles selle peale isa, „eks me püüa midagi välja nuputada. Sinna on veel aega.“

See jutuajamine isa ja Toivo vahel oli kevadel. Aga varsti pärast koolitöö lõppu ütles isa ühel päeval Toivole:

„Kas sa ei tahaks mulle veidikeseks appi tulla? Võta oma sõbrad Aare, Ille ja Väino ka kaasa. Ja ehk tahab veel mõni teinegi tulla. Tegevust on kõigile.“

Toivo isa oli ekskavaatorijuht. Tema töökoht oli parajasti linna vanas pargis. Möödunud sügisel oli hirmus torm pargis terve

hulga vanu suuri puid maha murdnud. Nüüd juuris isa ekskavaatoriga kände ja kaevas noorte puude istutamiseks auke.

Toivo saigi Aare, Ille ja Väino nõusse.

Pargis oli lastel tegemist üle pea. Lapsed aitasid mullahunnikuid tasandada, tähistasid vaiadega uusi jalgradu ja sidusid noori puid tugede külge.

Nõnda läks terve nädal mööda. Siis olid uued puud istutatud, muruseeme külvatud, jalgrajad asfalteeritud, pingid paika pandud ja värvitud.

„Toivo, kutsu nüüd oma artell kokku – lähme pargi avamisele!“

Küll oli ikka rahvast kokku tulnud! Orkester mängis. Täitevkomitee esimees pidas kõne. Toivo suurt ei kuulanud, kuni sinnamaani, kus tulid niisugused sõnad:

„ . . . ja nende kõrval täname ka tublisid oktoobrilapsi Toivot, Aaret, Illet ja Väinot, kes oma tubli tööga meie vana pargi taastamisel ja noorendamisel aitasid luua toreda kingituse meie sünnimaale tema eelseivaks sünnipäevaks . . .“

Toivol oli vahepeal kodumaa sünnipäev sootuks meelest läinud. Nüüd vaatas ta isale alt üles otsa ja ta nägu lõi säravat naeru täis.

Isa vaatas alla ja muheles.

VELLO SARI

KADRI JA REIN

KALJU KANGUR

Äkki tuli Kadriale midagi meelde. Ta kargas liivakasti servale ja hõiskas:

«Aga minul oli homme sünnipäev!»

Rein nihkus kohe Kadriale lähemale. Rein oli üldse väga lahke ja abivalmis poiss.

«Homme sul ei saanud olla,» kahtles ta.

«Aga oli jälle!» vaidles Kadri.

«See võis olla eile,» arvas Rein.

«Ükskõik,» ütles Kadri. «Igatahes oli. Ema ütles!»

«Kui vanaks sa said ka!» päris Rein, kes tahtis olla hästi viisakas.

«Üldse ei saanud vanaks. Vanaema sai talvel vanaks. Mina sain kolmeseks.»

«Ohoh! Kingitust kah said!»

«Muidugi! Värvipliiatsid, hambaharja, juuksepaela, õhupalli, nukuvankri...» ta tõmbas hinge, «ja... ja... Kõik ei tule meelde.»

Rein vaatas Kadriale otsa ja tal oli imelik tunne. Kadri oli ta sõber. Pealegi oli Kadri sünnipäev.

Aga tema, Rein, polnud Kadriale midagi kinkinud. Rein kohendas raamatut kaenla all ja istus kohmetult liivakasti äärel.

«Mis sul seal kaenlas on?» küsis Kadri.

«See! See on raamat!»

«Mis raamat!»

«Pildiraamat. Ma... ma...»

Korruga tuli Reinule haruldaset hea ja suuremeelne mõte.

«Ma tahtsin selle sulle sünnipäevaks kinkida...»

Kadri sulges heameele pärast silmad:

«Kas tõesti! Päriselt!»

«Ja-a-ah!»

«Näita siia! Aga sellel on ainult üks kaas!» imestas Kadri.

«Nojah,» seletas Rein, «esimene kaas tuli küljest ja kadus.»

«Aga kus need pildid on?»

«Pildid!»

Rein küünitas end vaatama. Nojah, seal raamatud olid olnud hirmus igavad jutud. Pildid olid olnud ka viletsavõitu. Kõik need lehed olid aja jooksul kuhugi kadunud. Alles oli ainult kolm lehte, neistki üks poolik. Ja nendele polnud juhtunud ühtki pilti.

Tagumine kaas see-eest oli alles. See oli nii kena, paks ja punase paberiga kaetud. Kadriale see meeldis.

«Kingid sa selle päriselt mulle!» küsis ta igaks juhaks.

«Ja-a-ah!» ütles Rein. «Täitsa ilma rahata.»

Korruga hakkas ka temale see punane kaas meeldima. Tal oli veidike kahju seda ära anda. Aga sõna ei tohtinud ka enam tagasi võtta. Ta hakkas kogeleva:

«Ainult... vaata... seda kaant ma vist ei saa täitsa ilma rahata kinkida. See... Raamat on isegi... Vaata, kui hea on sellega liiva tõsta!»

Ta keeras kaane torusse ja hakkas liiva kühveldama. Seejuures kallutas ta pea viltu, nagu kaalutledes, mis üks seesugune kühvel võiks väärt olla.

«Arvan, et saan selle kinkida sulle viie kopika eest,» ütles ta lõpuks.

«Mul pole viit kopikat,» sõnas Kadri. «Mul on viisteist. See on jäätise jaoks.»

«Hästi,» arvas Rein, «viieteistkümne eest võin ka kinkida.»

Kadri leidiski põlletaskust viieteistkümnekopikalise. Senikaua kui ta liiva kühveldas, oli Rein kadunud. Kadri leidis, et raamatukaas ei sobigi hästi kühvliks. Märjas liivas muutus see pudedaks ja läks katki.

Siis tuli Rein tagasi ja limpsis jäätist. Ta istus liivakasti nurgale ja oli endaga rahul. Esiteks oli ta teinud heateo: kinkinud Kadriale raamatu. Teiseks oli saanud jäätist pealekauba.

«On see hea jäätis!» küsis Kadri väikese tagamõttega.

«Ja-a-ah!» ütles Rein. «Kunas sul jälle tuleb sünnipäev!»

«Aasta pärast.»

Rein limpsis jäätist ja ohkas:

«Sinna on nii palju aega!»

VIIEKOPIKANE TÜLI OUN

«Oi!» hüüatas Tarmo.
«Oh-oh!» hõiskas samal silmapilgul Vello.
Käed õieli, kummardusid nad ühekorruga haarama. Aga pead koksasid kokku ja mõlemad kukkusid istuli. Ilus kullakarva viiekopikaline jäi nende vahele liivasele kõnniteele.
«Minu oma!» hüüdis Tarmo ja sirutas käe.
«Pole ühti! Mina nägin enne!» pahandas Vello ja löi teise käe kõrvale.
«Ei, mina nägin!»
«Kus sina! Mina!»
Poisid kargasid püsti ja seisisid vastamisi nagu vihased kuked.
Seal jooksis kohale Ilme. Lõi käsi kokku ja rõõmustas:
«Näe, minu viieline! Just hüppas taskust välja. Kas sina leidsid, Tarmo! Pärast ostan kommi, annan sulle kah!»
«Mis Tarmo... Hoopis mina leidsin!» käratses Vello.
«Mine metsa... Mina ikka!» sai Tarmo uuesti vihaseks.
«Kus sina! Mina!» ei andnud Vello alla.
Siis ütles Ilme:
«Noh, leidsite mõlemad! Ja mõlemale aitäh!»
Ning kõndis minema, viiekopikaline rusikas.
Ja vaata imet! Poisid jäid vaif, nagu poleks tüli olnudki.

Lendav kruus

OLIVIA SAAR

MINU KRUUS LENDAS KILDUDEKS – AI!
KÜMME KILDU MU KRUUSIST SAI.

KES PILLAS? KAS MINA? EI TEA!
MÕNI KRUUS LIHTSALT LENDAMA PEAB.

TULEB TUJU, SIIS LENDAB KUI LIND.
MIKS TE NIIMOODI UURITE MIND?

HOIAD KÕVASTI KÕRVAST KUI MEES,
AGA KRUUSIL ON LENNUHOOG SEES,

L'ÄHEB NÕNDA KUI TUUL VÕI RAKETT,
KOGU MAAILM TÄIS PIIMA VÕI VETT.

MINU KRUUS OLII KIRJU JA UUS,
JA SEE OLII VIST LENDAV KRUUS?

KAS OLII? VÕI POLNUD? EI TEA!
MÕNI KRUUS LIHTSALT LENDAMA PEAB.

Suvitajad

ERIKA ESOP

SUURE METSA SUVITAJAD
PIKUTASID KÄNNU NAJAL.
SELJAS ROHELISED KLEIDID,
ÕHETASID NÄOST NAD VEIDI.
KUUMAV PÄIKE TÄNA JUBA
PUNASEKS NAD TEHA LUBAS.

TIPA-TAPA, MARJULINE,
RUTTU-RUTTU METSA MINE,
POHLAMARJU LEIAD SEALT
KÄNNU ÜMBERT,
KÄNNU PEALT.

KURB TIIGER

ALOIS MIKULKA

Elas kord tiiger. Ta oli loomaia puuri kinni pandud. Puur oli tugev, rauast, ja sellele lisaks oli ümberringi veel traatvõre. Inimesed käisid tiigrit vaatamas ja näitasid teda oma lastele. Nad ütlesid iga kord: «See on kuri tiiger. Kui sa pai laps ei ole, sööb ta su ära.» Lapsed nutsid hirmust, inimesed aga naersid. Tiiger lamas puuris ning oli vait. Ta vahtis läbi võre ja üle inimeste peade sinist taevast ja päikest, öösel kuud ja tähti, ning mõtles kogu aeg selle peale, kuidas kõik oli olnud siis, kui ta veel väike oli. Ta mõtles džungli, jõe, tiheda rohu ja vabaduse peale. Ja tal olid suured, hästi suured silmad. Seda sellepärast, et tal oli nii paha olla. Kord öhtul, kui loomaaias polnud enam ühtki inimest, vahtis tiiger jälle tõusvat kuud — ja siis lendas üks linnuke ta puurist mööda. Üks pisike linnuke. Tavaliselt ei lennanud siit linde

Jõel

LEILI ANDRE

PAAT ON KERGE, SOE ON VESI,
SUVI SUPLEB YOOGUDES,
ÕHTU ASTUB TASAKESI
EEMAL PILLIROOGUDES.

KALDARADA MARJULISED,
TULVIL KORVID, PÕIKAVAD.
TELGID SALUS VARJULISES
KODUKUTSET HÕIKAVAD.

PAAT ON KERGE, ÕHTU HELE,
SUVI SUPLEB JÕEEVES.
ANNAB JAKSU AERUDELE
ÜSNA PÕLVEPIKKU MEES.

PAAT ON MUINASJUTULINE:
PÄRIS LAEV ON ÄKKI TA,
VÄIKEMEES ON KAPTEN ISE,
JÕGI AGA OOKEAN...

Illustreerinud S. VÄLJAL

mööda, see siin oli esimene. Tiiger hüüdis talle: «Linnuke!» Linnuke tahtis edasi lennata, aga äkki märkas ta tiigri suuri nukraid silmi. Ta lendas läbi võrevarbade puuri. Viivu aega vaatasid mõlemad teineteisele otsa, siis paitas tiiger oma käpaga linnukese pead, hästi pehmelt. Linnuke ei lennanud ära. Ta isegi ei kartnud. Ta teadis hästi, et see, kellel on nii nukrad silmad, ei või kuri olla.

Tiiger ohkas: «Kui ma oleksin nii väike nagu sina ja kui mul oleksid tiivad, küll siis oleks hea! Mida sa teed, mida sa armastad, et sa nii imetilluke oled!» Linnuke pööras veidi pead ja rääkis tiigrile: «Ära nukrutse. Söön väikesi halle seemneterakesi, mis kasvavad metsas. Toon mõne seemnekese sulle, sa sööd neid — ja võib-olla saab ka sinust samasugune linnuke.» Siis lendas linnuke minema. Tiiger lamas võre ääres ja ootas.

Peagi oli linnuke tagasi ja tõi noka vahel kaasa paar halli seemneterakest. Tiiger neelas need alla ja tundis, et muutub veidi väiksemaks. Ta vaatas linnukesele imestunult otsa, too aga ütles ainult:

«Näed sa!» Nüüd lendas linnuke kogu aeg edasi-tagasi ja tõi väikesi halle seemneterakesi, ja tiiger sõi need ära ning muutus üha väiksemaks ja väiksemaks, kuni oli nii pisike nagu see linnuke. Talle kasvasid koguni tiivad. Nüüd lipsas ta võrevarbade vahelt läbi ja oli vaba. Mõlemad linnukesed olid väga rõõmsad ja lendasid ära kaugele-kaugele.

Järgmisel päeval, kui loomaaia valvurid leidsid riivistatud puuri tühjana, olid nad väga imestunud.

Tõlkinud GEORG SEPP

TOPI

(Algus «Tähekeses» nr. 5.)

Jätame nüüd Topi sõitma ja läheme tagasi loomaaeda. Kui zootehnik Saara uue seebiga trepist üles sai, ehmus ta väga. Topi toa uks oli pärani.

«Topi! To-oopikene!» hüüdis zootehnik Saara väriseva häälega. Eesli pruuskamine all aedikus oli kõik, mis ta vastuseks kuulis. Loomaaias oli ennegi juhtunud, et lapsed läksid kaduma. Aga need olid ikka inimeselapsed, ja leiti tavaliselt ruttu üles. Inimeste lapsed ei suutnud ronida üle puuride ega hüpata puu otsast puu otsa. Ka katuseid mööda kõndimisega ei tulnud nad toime. Kuid inimahvi, šimpansi kolmeaastane poeg võis seda kõike.

«Helde aeg, kui ta äkki sattus karude küüsi!» ahastas zootehnik Saara, kes tundis ennast selles õnnetuses süüdlasena.

«Kui ta äkki ronis põtradele sarvede ette!» Väikese usaldava šimpansi jaoks oli loomaaias nii palju hädahoite, et zootehnikul läksid neile mõeldes jalad nõrgaks.

Midagi oli vaja ruttu ette võtta. Muidugi mõista oli see loomaaia direktor, kes niisuguse korralduse andis.

«Otsige meie territoorium läbi!» ütles direktor. «Kõigepealt kiskjate majad. Ja saatke keegi tädi Lilli järele.»

Kiskjate majades ei olnud Topist jälgegi. Põtrade juures ka mitte. Meie sinuga ju teame, kust oleks tulnud otsida. Alles taksoga kohale kihutanud tädi Lilli leidis ümberkukkunud potitaime.

«Siin sa mul siis olid,» ütles tädi Lilli ja silmitses kahtlustavalt alligaatoreid. Alligaatorid olid silmad kinni pannud. Nad tegid jälle näo, nagu magaksid.

«Siin sa mul siis olid, aga kuhu sa edasi läksid?»

Seda ütles tädi Lilli juba madude-kalade maja trepil. Ümberringi leidis küllalt neid, kes oleksid võinud talle vastata. Siinsamas lähedal krabisid kaks vilgast oravat. Ka ilvesed olid näinud, kuhu kadus Topi. Koguni hüljes oli seda märganud, mis siis veel rääkida väikestest terastest dingodest, kes tegelikult pole muud kui metskoerakutsikad. Nad kõik olid näinud, kuhu kadus must ahv Topi, kuid muidugi ei olnud neist selle ütlejat.

«Helde aeg, äkki ta ronis üle loomaaia plangu!» ahastas zootehnik Saara. «Äkki ta jooksis hoopis minema!»

Säärase väljavaate juures läksid zootehnik Saara jalad nõnda nõrgaks, et ta pidi istuma.

Ka tädi Lilli peatus hetkeks vana kase all oleva pingi juures. Ja looma-

ia direktor samuti. Nüüd oli vaja kiiresti mõelda, kus otsimist jätkata, aga mitu pead on ikka mitu pead.

Väike tüdruk Aino, kes enne neid vana kase all istus, ei teinud uutest tulijatest väljagi.

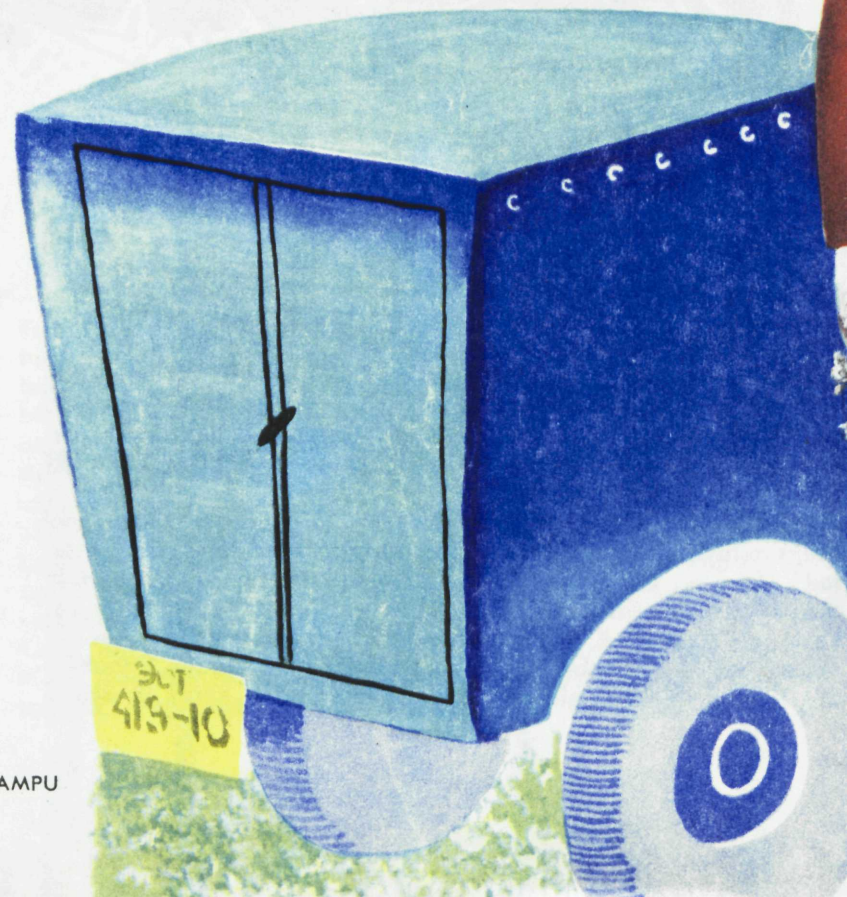
Väike tüdruk Aino joonistas. Alati, kui ta ema läks sebradele heinu viima, või ilveste puuri puhastama, või ponide karva harjama, istus Aino kase alla pingile ja joonistas seda, mida enda ümber nägi. Sel päeval oli ta juba joonistanud orava, kes hoiab suus kreeka pähklit, ja ilvese, kes on nagu kass, ainult palju suurem. Nüüd krabisid värvipliatsid uuel plokilehel.

«Üks on igatahes selge,» ütles loomaaia direktor märga otsaesist kuivatades. «Siin meie Topit enam ei ole. Aga kuhu ta läks, seda ei oska keegi ütelda.»

Niimoodi kinnitanud, kuivatas direktor kukalt ja kummardus siis pingilt oma õlgaabut võtma.

Seda tehes langes ta pilk väikese tüdruku plokilehele. Plokilehel oli sinine kolme rattaga motoroller. Motorolleriga kaubakasti uks oli praakil. Aga selle ukse vahele oli musta värvipliatsiga joonistatud kogu, kelle direktor otsemaid ära tundis.

Mõni minut hiljem helises liiklusmiilitsamajas telefon. «Palun teid,» rääkis erutatud hääl. «Ma kõnelen loomaaia. Pidage ruttu kinni sinine

kaubaveo-motoroller numbriga 10-65. Selles põgenes kolmeaastane šimpans Topi.»

Korrapidajaks olev nooremleitnant lükkas üllatunult vormimütsi kuklasse. Tal oli tulnud juhtida autovaraste tabamist. Ja liikluseeskirjade rikkujate jälitamist. Kuid inimahvi püüdmiseks ei olnud ta veel kunagi käsku andnud.

Muidugi mõista ei olnud tal aega kaua üllatust tunda. Nooremleitnant klõpsutas laual olevat lülifit. Nüüd kuulsid teda kõik liiklusekorraldajad, kes istusid ristfeedele ehitatud klaasist tornikestes, ja kõik miilitsad, kes sõitsid patrullautodes. Aga nende miilitsameeste tüüril, kes kihutasid külgorviga mootorrattail, hakkasid vilkuma punased tulukesed, nii et ka nemad teadsid: kohe tuleb olla valmis raadio teel antava käsu vastuvõtuks.

«Kõigile, kõigile, kõigile!» kostis paljudest pisikestest raadioaparaatidest nooremleitnandi kume hääl.

«Pidage kinni sinine motoroller numbriga 10-65. Rolleril veokastis sõidab loomaaiast põgenenud šimpans.»

Niimoodi öelnud, klõpsutas nooremleitnant uuesti lülifit. Nüüd kuulis tema kõiki miilitsaid, kes sõitsid patrullautodes. Ja kõiki liiklusekorraldajaid, kes istusid klaasist tornikestes. Ja muidugi ka miilitsamootorrattamehi.

Varsti hakkasid teated tulema.

«Siin Võidu väljaku liikluspost. Sinine motoroller tegi praegu pöörde Pärnu maanteele.»

«Siin Kastani kolmnurga liikluspost. Sinine motoroller pöördus Papli puistetele.»

Nooremleitnant noogutas rahulolevalt.

«Nüüd on ta meil niisama hästi kui käes.»

Sinine motoroller oli tõesti niisama hästi kui käes. Sel hetkel märkas nahkkuuega noormees peeglist miilitsaautot. Ja ka seda, et autost viibatakse talle triibulise liiklussauaga.

Punase vööga auto peatus motorolleriga taga. «Noh, sõbrake,» ütles lõbusa näoga miilitsaseersant lähemale astudes. «Proovige õige arvata, miks me teid kinni pidasime!»

Noormehe kõrvad läksid punaseks.

«Stopptuli ei põle,» pidi ta tunnistama. «Tahtsin hommikul ära parandada, aga ei jõudnud.»

«Väga paha,» ütles miilitsaseersant. Ja ta nägu kaotas osa oma lõbususest. «Kuid see ei ole õige põhjus.»

«Ma vist ristteel ei näidanud suunda,» kogeles motorollerijuht. Ja nüüd hakkas tal ka kael punetama.

Miilitsaseersandi nägu muutus päris tõsiseks. Kes nii jämedalt liiklusreegleid rikub, seda ei saagi lõbusalt silmitseda.

«Ka see ei ole õige põhjus. Päris põhjus istub teil kaubakastis.»

Ettevaatlikult linki keeranud, tõmbas miilitsaseersant sinise ukse praokile ja vaatas sisse.

Kaubakast oli tühi. Muidugi, kui mitte kastitait piimapudeleid lugeda.

(Järgneb.)

NINATARK KUKEPOEG

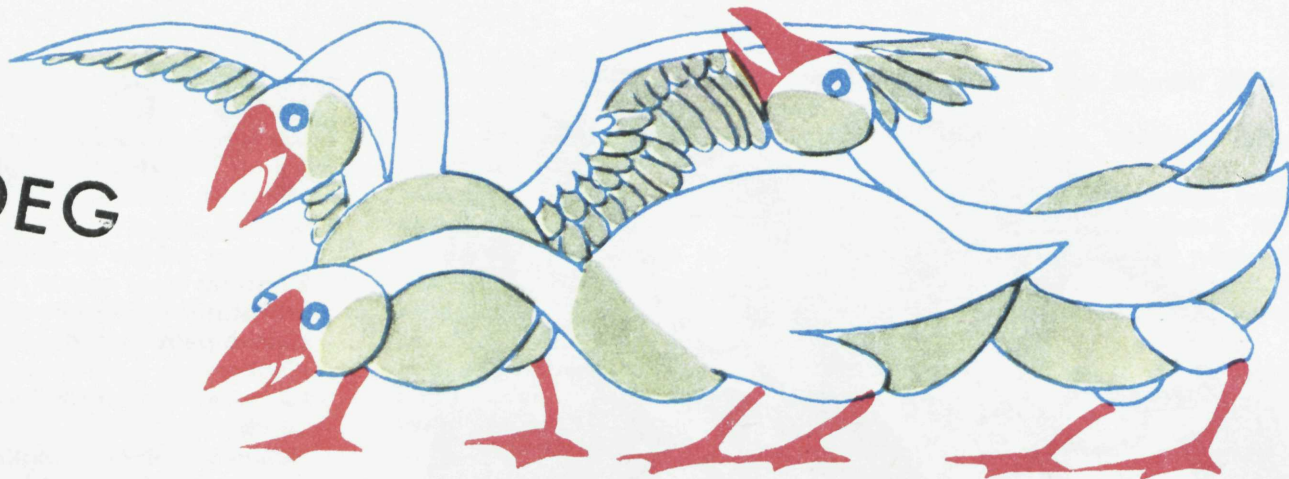
ADOLF RAMMO

Röömus sündmus

KUKEPOEG TOKS
MUNAST KOKS-KOKS
VIHASELT VÄLJA END TOKSIS,
NOKAGA KOKSIS JA KOKSIS.
MAAILMA TULIGI NII
KIKERIKII.

ÕUES NÜÜD SELLEST
VÄIKESEST VELLEST
KÕIGIL LÄKS RÕÖMSAKS MEEL:
«OI-OI, KUI PEHMED
KOLLASED EHMED!
HARIGI EHTEKS VEEL!»

KUKEPOEG JOOKSIS,
KUKEPOEG SÕI
TANGU JA KOHUPIIMA.
HARI TAL KASVAS,
PUNAMA LÕI.
KOPSAKAKS SIRGUS VIIMAKS.

Illustreerinud V. HURT

Kukepoeg kamandab

KÖNDIS TOKS KUI TÄITSAMEES,
RIND TAL TÄHTSALT OLII EES.
VAATAS TOKS JA IMEKS PANI:
TATSAB HANE KANNUL HANI,
KENTSAKALT KÕIK PIKAS REAS —
ARU ÜLDSE POLE PEAS!

HÜÜDIS: «KUULGE, KAAGUTAJAD,
KAHEKAUPA KÄIA VAJA!»

AGA NEED EI KIITNUD JUST
KUKEPOJA ÕPETUST.

KÕIK NAD KURJALT SUSISESID,
KAELAD SIRGU, VUSISESID.

KUKEKEST VAID JALAD PÄÄSTSID,
PALJAKS KITKUMISEST SÄÄSTSID.

Õppetund

LÕHNAVA ROHU SEES
PISIKE PILLIMEES
VIIULIL SIRINAID SIRISTAS.
KURJALT TALT KUKEPOEG KÜSIS:
«MIKS SA NEID PIRINAID PIRISTAD,
KUIDAGI VAKKA EI PÜSI!
HARJUTA, VENNAS, PAREM
VÕIMUKAT KIKRIKIID.
HOMMIKUL TÕUSE VAREM.
VAATA, KUIS LAULA, — NII!»

TULISE TUHINAGA
NOKAGI AVAS, AGA
KORRAGA VAID KOSTIS: «KIIKS!»
UUESTI: «KIIKS-KIIKS-KIIKS!»
VILETS KUI TIBU PIIKS.

VARA TAL OLII VEEL
KEDAGI ÕPETADA.
PAHANDAKS MEILGI MEELT
NINATARK JUTUVADA.

Egiptus

Jaanuarikuus käisin turismimatkal Araabia Ohinenud Vabariigis. Meie autobuss läbis hulga linnu ja asulaid. Teel kohtasime palju uudishimulikke lapsi. Külalapsed kannavad rahvariideid — poistel on triibulised ülikonnad, tüdrukutel pikad värvilised kleidid (pilt 1). Linnadesse ja asulatesse on ehitatud uusi ilusaid koolimaju (pilt 2). Egiptuses võib igal sammul kohtuda tema iidse ajalooa. Pilt 3 kujutab vaaraode raidkujusid Egiptuse muistse pealinna Teeba lähedal. Pildil 4 aga näete voorimeest. Sellises sõidukis oli väga lõbus sõita mööda palmidega ääristatud tänavaid, kus voorimehega kõrvuti liikusid moodsad autod.

VALLI HURT

KÕIK METSASIPELGATE
PESAKUHLILAD ON
RIIKLIKU KAITSE ALL!

Hoolsad metsavalvurid

Joonistanud V. KOTKAS

Eestis eluneb üle kolmekümne liigi sipelgaid. Neid on suuri ja väikesi, musta- ja punasevärvilisi. Kõige tavalisemad ja kõige arvukamad on metsasipelgad. Männikutes ehitavad suuri pesakuhilaid palukuklased. Varjurikas-tes männi- ja kuusemetsades on arukuklased. Hämarates kuusiku-tes asuvad laanekuklaste eriti kõr-ged pesakoonused. Seal, kus on palju metsasipelgaid, ei ole puid rüüstavaid putukaid ega nende vastseid. Seepärast ei tohi kasu-like metsasipelgate pesi lõhkuda. Metsatöötajad isegi aitavad sipel-gatel uusi pesi rajada. Ja paljude suurte pesade juurde on pandud sildid: KÕIK METSASIPELGATE PESAKUHLILAD ON RIIKLIKU KAITSE ALL!

1. Sipelgad on virgad töömehed.

ilusal suvepäeval tassivad nad pesa ehitusmaterjali ning muud- kui ehitavad oma linna kõrge- maks ja laiemaks. Eesti kõige suurem laanekuklasepesa asub Võru kandis Kiidjärve kuusikus. Selle kõrgus on ligemale kaks meetrit ja läbimõõt üle nelja meetri.

2. Osa sipelgaid peab valvete- nistust. Kui võõras putukas tahab linna tungida, kargavad kuklased talle kallale ja rebivad ta oma hambuliste lõugadega tükkideks. Kasutatakse ka mürki. Lõugadega puretakse vaenlase keha haav ja sinna pritsitakse surmavat sipelgahapet.

3. Tähtis ülesanne on toidumuret- semine. Sipelgalinna tassitakse igal ilusal päeval umbes 20 000 putukat. Sipelgad korjavad toi-

duks ka seemneid, marja- ja seenetükikesi.

4. Ja nad on ka suured maias- mokad. Lilledelt limpsavad öie- nektarit. Mõnikord isegi õnnes- tub mesilastelt mett näpata. Ma- gusat piima saadakse lehmakar- jalt. Lehmadeks on lehetäid, pii- maks nende tagakehast erituv suhkrurikas neste. Sipelgad kar- jatavad puudel lehetäisi ja kait- sevad neid vaenlaste — lepatrii- nude eest. Päeva jooksul tuuakse linnaelanikele ligemale 2 liitrit piima — lehetäinestet.

Talveks toidumoon ei koguta. Sipelgad poevad maa-alustesse talvituskambritesse, kus jäävad magama.

5. Pesast viivad hargnevad maan- teed jahialadele ja ehitusmater- jali platsidele. Ühe sirge maantee

pikkuseks on vahel 10 meetrit. Sipelgatest teetöölised korrastavad vanu ja rajavad uusi maanteid. Nad kaevavad, kõplavad ja tambivad maapinda, juurivad ja kangutavad rohukõrsi, veeretavad ja fassivad kive teelt kõrvale. Labidateks ja kõpladeks on esijalad, mulla- ja kivivedamise koppadeks lõuad.

6. Sipelgapesa on mitmekorruseline, täis keerulisi käike ning suuremaid ja väiksemaid kambreid. Pesakäigud ja kambrid ulatuvad sügavale maa alla. Umbes niisama sügavale, kui kõrge on okkakuhi. Elanikeks on sajad tuhanded töölised, üks või mitu ema ja isad.

7. Noortel emadel ja isadel on tiivad. Augustikuus lendavad nad pesast välja. Lennul olles isasipelgad hukkuvad. Pesa lähedale laskunud emade juurde tõtavad töölised. Nad murravad neil tiivad. Emad viiakse pessa munema. Kuid mõne emaga läheb osa töölistest kaasa, et otsida uue pesa ehitamiseks sobiv paik.

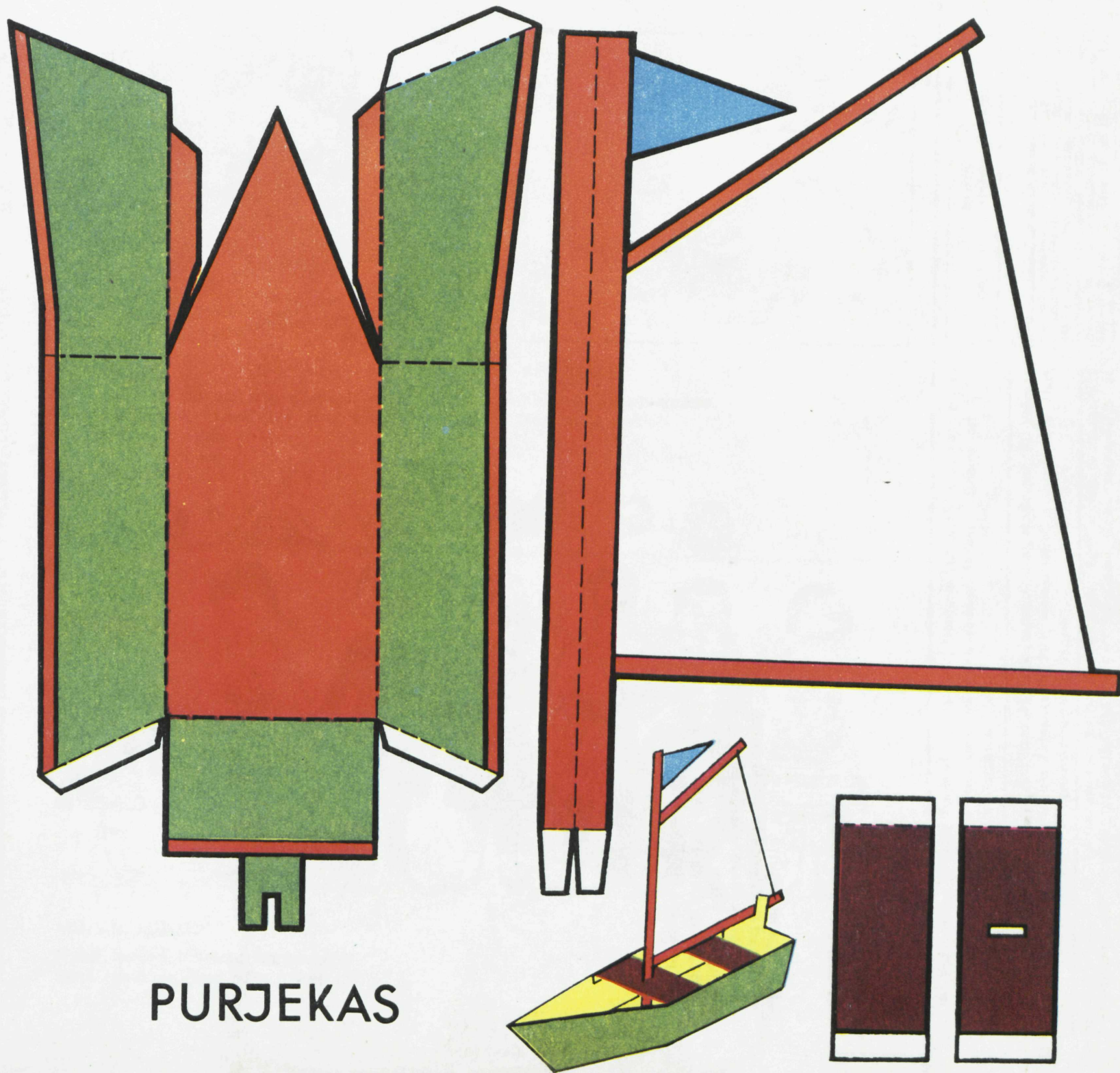
8. Tööliste hoolikal järelevalvel muneb ema mitusada mooniseemne suurust muna päevas.

9. Mõne päeva pärast tulevad munadest välja silmadeta ja jalgadeta vastsed. Töölised toidavad vastseid, puhastavad neid ja kannavad ühest kambrist teise, ikka sinna, kus on lapsukeste arenemiseks kõige parem soojus ja niiskus. Paari nädalaga on vastsed suureks kasvanud.

10. Siis koovad vastsed enda ümber valkja tupe ja muunduvad nn. nukuks. Neid tupega kaetud nukke nimetavad paljud inimesed ekslikult sipelgamunadeks. Soojadel ilmadel kannavad töölised nukud pesa ülemistesse, halbadel ilmadel alumistesse kambritesse. Kolme nädala pärast avavad töölised tuped ja välja tulevad valmikud — noored sipelgad. Enne kui noored tööle hakkavad, viibivad nad veel mõne aja lastetoas vanemate sipelgate hoole all.

Hoolsate metsavalvurite vaenlasteks on rähn ja mäger. Ka nälgijane rebane ja mõnikord karugi tuhni sipelgapesa laiali.

SEDA PUNAST JOONT MOODA LÕIKA VALJA KORVALOLEV KÄSITÖÖLEHT

PURJEKAS

Mihkel luges rõdul raamatut. Jutu kangelane — igapidi Mihkli moodi, koguni temavanune — rändas läbi õudse metsa. Talle tungis lövi mõirates kallale. Poiss virutas vembлага peletisele koonu pihta, nii et too oimetult eemale taarus. Samas sööstis tohutu ninasarvik padrikust välja. Rändaja tegi toreda hüppe puu otsa ja nagu lendas oksalt oksale. Peatselt oli tal vaja üle jõe ujuda. Keset hoovust piiras teda kari krokodille, lõuad pärani...

Kui Mihkel lugemisega nii kaugemale jõudis, asetas õde Ene tema ette hunniku vaipu.

«Ema poonib pörandaid, mina pühin tolm, sina klopi need siin ära.»

Mihkel turisatas:

«Ei mõtlegi naiste tööd teha!»

«Ega sa meist pääse ka,» arvas Ene, mille peale Mihkel sootu vihastus:

«Ei pääse! Jutus ajavad meest taga koguni lövid, ninasarvikud ja krokodillid ega saa teda kätte...»

Ta oleks rõdul edasi lugenud, ent mine tea, äkki organiseerib õde tema vastu ema ja vanemagi appi! Raamat kaenas, ta väljus, hiilis kõrvalkrundile ehitusmaterjali virna taha. Seal sättis endale paraja noti pingiks, ja et jääne piisk lagipähe laksatas, paar lauotsa libamisi katuseks.

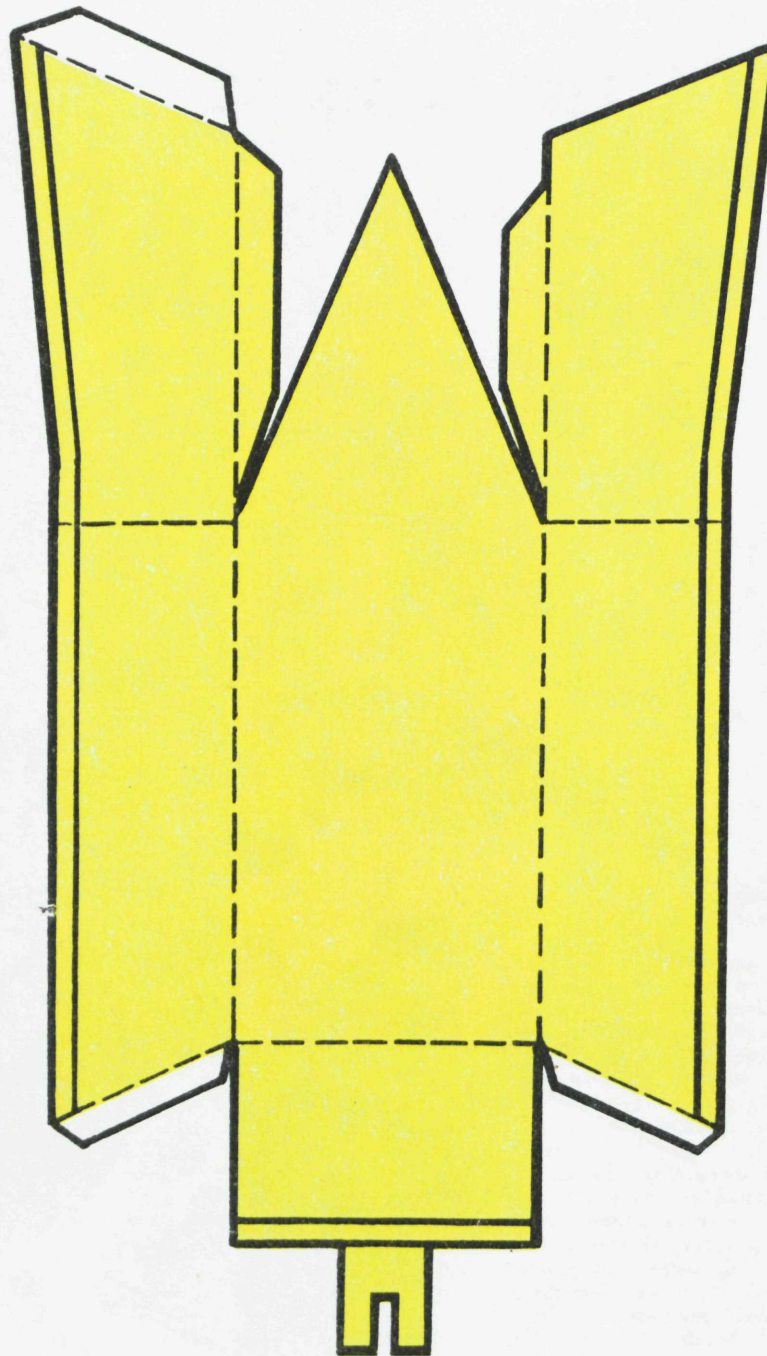
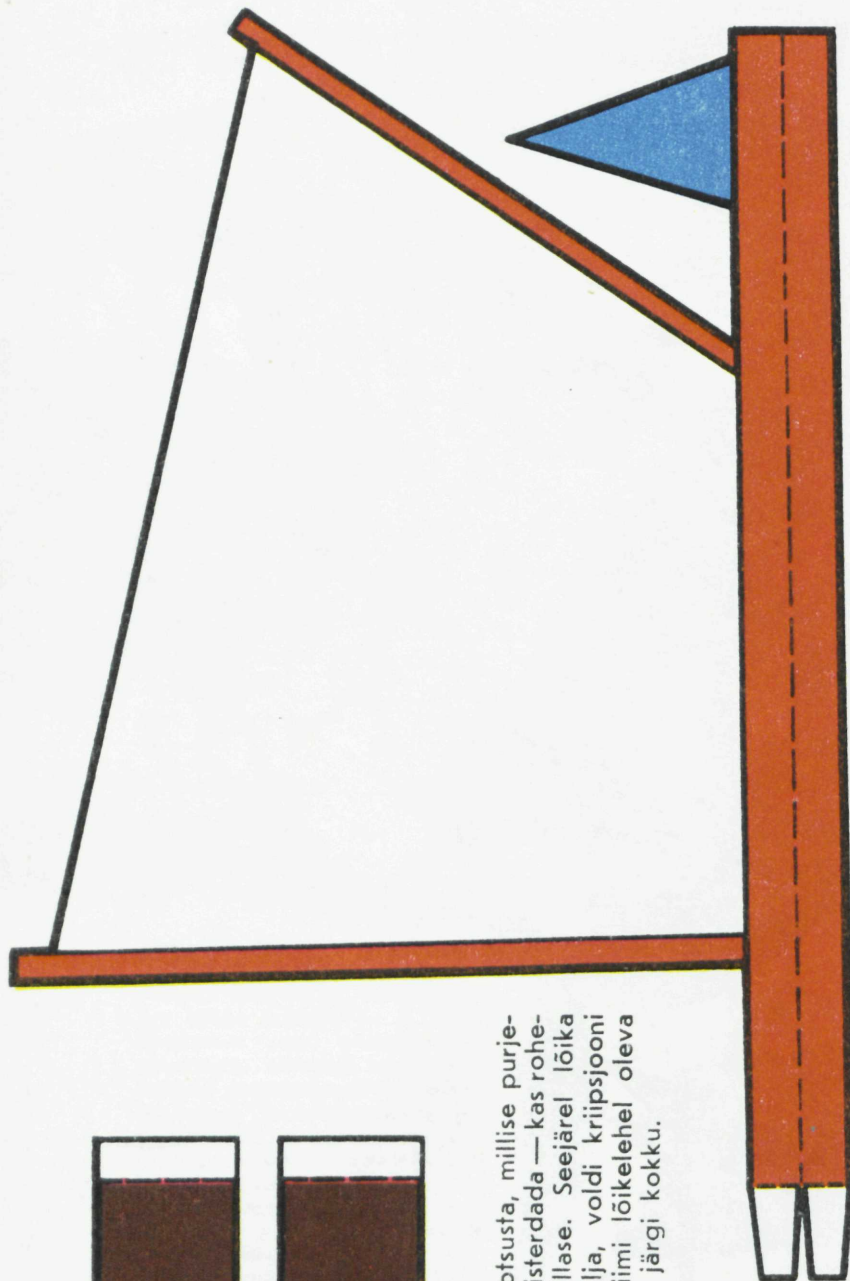
Vaevast sai ta istuda, kui naabri Mall ta ette ilmus, näpu huulte sulus ning sosistas:

«Kuulsin küll, et sina vaipu klop-pima pidid. Mind jälle aeti klaverit mängima... Kas tohin kah peitu tulla!»

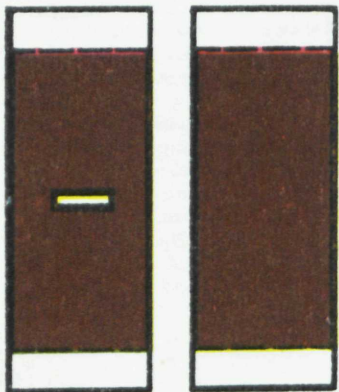
Poiss oleks meelsasti selge «ei» öelnud. Aga et teine oli põgenik nagu temagi ja vihma tibutas, ütatas ta vaid tagasitõrjuva «mõh». Ja kuidas tüdrukutirts sellest aru sai! Et «tule, tule».

Laskunud kõksti Mihkli kõrvale, hakkas ta kohe pahandama:

«Kükitad kui rohukonn keset

Kõigepealt otsusta, millise purjeka tahad meisterdada — kas rohelise või kollase. Seejärel lõika kujundid välja, voldi kriipsjooni mööda ja liimi lõikelehel oleva purjekapiildi järgi kokku.

pääseb?

mätast — kuhu ma need panen!» Alles nüüd märkas Mihkel, et plika hoidis süles nukku koos vankriga, siis veel taldrikuid, tasse ja muid kodinaid. Kuna ta seda kraami siia-sinna laotas, nihkus poiss noti otsale, kus katus kõige madalam. Pea viltu, kael kõveras, otsis ta silmadega ringi:

«Kus mu raamat jäi!»
«Kas see või! Temast korraldasin laua, näe, toidunõud peal... Sina ole hea, uuri, mis pangel viga!»

Pangel oli sang lahti. Mihkel parandas ära. Siis tahtis ta omas asjas valjemat häält tõsta, kuid tüdruk vadistas:

«Tead, lapsele on nimi andmata. Kui õige kutsuks teda samuti Mihkliks! Oleks kaks Mihklit... Ära nuta, väike Mihkel — pää! pää! —, kohe viib suur Mihkel sind jalutama.»

Suur Mihkel vilksas Mallele vaadata. Tollel oli ilus punane kleit seljas, helmed kaelas, näol naeratus. Väike Mihkel lebas vankris vahariide all, põsed punnis ja roosad... Ja suur Mihkel, kuigi ohafes, tõusis ning tõukas vankrikest läbi vihma, vesi piki selga nirisemas.

Kui ta end hiljem kõõgis kuivas, päris öde Ene:

«Noh, kas lugesid raamatu lõpuni!»

«Milla!» torises Mihkel. «Ei anta ju mahti.»

«Nii et sa ei teagi, kas su kangelaene ikka pääses!»

Mihkel lõi käega.

«Möh, kah asi — lövi, ninasarviku ja krokodilli käest pääseda... Parema ütle: ega te neid... neid tolmumatafakaid sealt rõdult ise välja tassinud!»

«Ei.»

Mihklii langes nagu kivi südamele. Kui ta paar minutit hiljem vilistades õues vaipu kloppis, saatis teda naabrite juurest lõbus klaverimuusika.

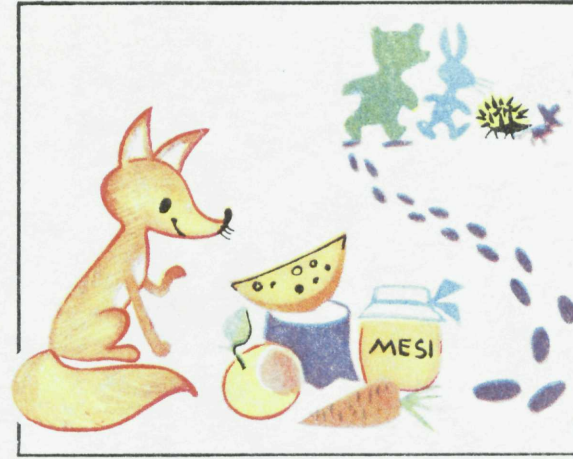
ATS AITAS

Pioneer Peep pakkis jalgrattamatkaks seljakotti. Kui Peep korraks toast ära läks, tõi väikevend Ats ka mõned asjad kotti. Mis on Atsi toodud!

MÜTSID, MÜTSID!

Need lapsed lähevad karnevalile. Pane igähele õige müts pähe!

KES KINKIS!

Rebasel oli sünnipäev. Kes mida kinkis!

Esikaanel L. HÄRMI
joonistus «Telklaagrast matkale».

ELKNO Keskkomitee ja ENSV Pioneerorganisatsiooni Nõukogu lasteajakiri «Täheke» nr. 7 — 1968, IX aastakäik, ilmub üks kord kuus. Toimetuse aadress: Tallinn 1, Estonia pst. 4, tel. 449-70, 475-20. EKP Keskkomitee Kirjastus.

Kolleegium: V. Kotkas, H. Mänd, A. Piirma, H. Pukk (peatoimetaja), H. Raigno, M. Velleste. Peatoimetaja kt. O. Saar, kunstiline toimetaja E. Pikk, vanem tehniline toimetaja V. Hurt, vanemkorrektor E. Orgmets.

Laduda antud 12. V 1968. Trükkida antud 24. VI 1968. Trükiarv 58 000. Paber 90X60/8. Trükipoognaid 2. Arvestuspöognaid 2,83. MB-06262. Tellimise nr. 737. Trükkikohta «Oktoober», Tallinn, Kreutzfeldi t. 24.

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета Пионерской организации Эстонской ССР «Тäheke» («Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. 2,83 учетно-издательских листа. Типография «Oktoober», ЭССР, Таллин, Креуцфельдт, 24. Адрес редакции: ЭССР, Таллин 1, бульвар Эстонии, 4. Цена 15 коп. Зак. 737. Тираж 58 000.

«Jänkuhiiglane» — joonistanud KADRI TULEV
Võru Pioneeride Majast.

«Minu õuevalvurid» — joonistanud ANDRES VALLISSAAR
Võru Pioneeride Majast.

HIND 15 KOP.
ИНДЕКС 78231

JOONISTUS-
VÕISTLUSEL
AUHINNATUD
TÖID

TEEME LAHTI POSTIPAUNA!

«Kalurid merel» — joonistanud RIHO KABANEN
Valga Pioneeride Majast.

«Kolhoosis» — joonistanud SVEN KOSENKRAANIUS Tallinna 7. Keskkoolist.
«Mina lipuga» — joonistanud TIJU HELLERMAA Tallinna 7. Keskkoolist.

